

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SINIF VE CİNSİYETE GÖRE SINAV KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Murat GENÇ
Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
İlköğretim Bölümü

ÖZ

Sınav kaygısı, okul ve sınavlardaki başarıyı etkileyen bir durumdur. Eğitim öğretim hayatlarının ilk yıllarında sınav ile tanışan öğrenciler hayatlarının devamında da sürekli sınavla karşı karşıya kalmaktadırlar. İlköğretim öğrencileri, arkadaşlarıyla birlikte paylaşımda bulunması gerektiği dönemlerde geleceğe yönelik hedeflerini gerçekleştirmek için onlarla rekabet ortamına girerler. Bu çalışmanın amacı liselere giriş sınavlarına hazırlanan ilköğretim öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin cinsiyet ve sınıflara göre gösterdiği farklılığı belirlemektir. Çalışma, Edirne ili Keşan ilçesinde öğrenim gören 55 6. sınıf, 49 7. sınıf ve 61 8. sınıf olmak üzere toplam 165 ilköğretim öğrencisine uygulanmıştır. Öğrencilere aynı dönemde Sınav Kaygısı Ölçeği uygulanmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, sınav kaygı puanlarında sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Öğrencilerin sınav kaygısı üst sınıflara çıkıldıkça artmaktadır. Cinsiyet açısından ise sınav kaygısı açısından farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Sınav kaygısı, başarı, ilköğretim*

DETERMINING TEST ANXIETY OF STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL ACCORDING TO CLASS LEVEL AND GENDER

ABSTRACT

Test anxiety is an important factor that affects the success of a student during his education life as well as his performance in the examinations. Students who are introduced to examinations in the beginning of the school years are exposed to tests throughout their lives. Primary school students who are expected to learn to share during that age find themselves in a competitive environment in order to attain success. The aim of this study is to investigate whether test anxiety differs according to the students' gender and class. The sample consists of 165 students who are at 6th, 7th and 8th grade. A test anxiety scale has concurrently been applied to the students. According to the results of this study, there is a significant difference of test anxiety in terms of class levels whereas there is no significant difference of test anxiety in terms of the genders of the students.

Keywords: *Examination-anxiety, achievement, elementary education*

GİRİŞ

Öğrenme, büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişimlere yüklenmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişimdir (Senemoğlu, 2004). Bu öğrenme sürecinde hayattan zevk alınabilmesi, geleceğe yönelik hedef ve beklentilerin belirlenmesi ve kişinin hayata daha olumlu bakabilmesi için az da olsa kaygı taşınması gereklidir. Bu yüzden kaygının hayatımızda yeri olmadığını düşünmek yerine, onu tanıyarak kontrol altında tutmak, özellikle başarıya ulaşmada ve problemlerin çözümünde faydalanmak daha yerinde bir hareket olarak ifade edilmektedir.

Temel duygulardan birisi olan kaygı, kişiye rahatsızlık veren olayın kendisinden değil, olayın kişi için taşıdığı anlamdan ileri gelmektedir (Alyaprak, 2006).

Öğrencilerin hayatlarını etkileyen kaygılardan bir tanesi de sınav kaygısıdır. Bu kaygı sınavlarda, testlerde ortaya çıkıp düşük performansa yol açabilir (Beidel, Turner ve Trager, 1994; Dusek, 1980; Akt: Safren ve arkadaşları, 2000). Kaygının belli bir düzeyde yaşanması doğaldır çünkü kaygı aşırı olmadığı sürece başarı için motive edicidir. Böylelikle kişinin performansının yükselmesine yardımcı olabilir. Sınav kaygısının belirtileri genelde titreme, zaman zaman terleme, kendini aşırı gözleme, panik, unutkanlık şeklinde ortaya çıkabilir. Orta düzeyde kaygı yaşayan öğrencilerin bu ve benzeri belirtileri sınavın ilk dakikalarında hissetmesi ve ilerleyen dakikalarda normale dönmesi beklenir. Fakat yoğun sınav kaygısı yaşayanlarda bu belirtiler sınav boyunca devam edebilmektedir.

Mandler ve Sarason sınav koşullarının, öğrenilmiş kaygı dürtüsünü ortaya çıkmasına sebep olduğunu belirtmişlerdir. Onlara göre bu kaygı, yetersizlik duygularının, çaresizliğin, ceza beklentisinin, benlik saygısının azalmasının, durumu terk etme girişimlerinin ortaya çıkmasını sağlar (Geen, 1985). Buna benzer sonuçların öğrencilerin sınav performanslarını ve eğitimle ilgili hedeflerine ulaşmadaki azmini olumsuz olarak etkilemesi beklenir. Bugüne kadar yapılan birçok araştırmada, sınav kaygısının bireyin sınav performansı ile ilişkili olduğu ve başarıyı olumsuz etkilediği görülmüştür (Dawson, 2001; Carrier ve ark., 1984; Mwamwenda, 1994). Yine, sınav kaygısının sınavdan çok önce başladığı (Şahin ve ark., 2006), dikkat ve akademik beceri eksikliği olan öğrencilerin sınav kaygılarının yükseldiği ve performanslarının düştüğü (Hunsley, 1985) belirlenmiştir. Ayrıca yapılan bazı araştırmalarda sınav kaygısı ile değerlendirilme arasında bir bağlantı olduğu belirlenmiştir (Cronbach ve Snow, 1977; Machr ve Midgley, 1991; Pintrich ve Schraunben, 1992; Pintrich ve Schunk, 1996; Akt. Dawson, 2001; Rocklin ve Thomson, 1985; Hunsley, 1985; Chapin, 1989). Sınav kaygısı kişilerin performans becerisini ve kişisel gelişimini engelleyici bir durum olabilir (Enright, Baldo ve Wykes, 2000). Bu çalışmaların yanında sınav kaygısının azaltılmasına yönelik çalışmalarda vardır. Bahçeci (2009) yaptığı çalışmada,

geleneksel değerlendirme yerine portfolyo değerlendirme yönteminin kullanılmasının sınav kaygısı ve çalışma davranışına etkisini araştırmıştır. Benzer şekilde İzgi ve Gücüm'de (2012) geleneksel değerlendirme yöntemi ile portfolyo değerlendirme yönteminin ilköğretim öğrencilerinin sınav kaygısına etkisini araştırmıştır.

Yapılan çalışmalar sınav kaygısının başarıyı engellediğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin mevcut başarı durumlarının ortaya çıkarılması için bu tür kaygıların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu araştırmada ilköğretim öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin sınıf ve cinsiyete göre durumu belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Günümüzde öğrenciler, yarışmacı ortamda yetiştirilip hayata hazırlanmaktadır. Böyle ortamda gelişen öğrenciler sınav kaygısı yanında gelecek kaygısı da kazanmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademesindeki öğrencilerin sınav kaygı durumlarının sınıf ve cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli ve Örneklem

Bu çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma Edirne ili Keşan ilçesi Yekta Baydar İlköğretim Okulu 2. kademe öğrencileri üzerinde yapılmıştır. 6. sınıflardan 55 öğrenci, 7. sınıflardan 49 öğrenci, 8. sınıflardan ise 61 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Örneklem grubundaki toplam 165 öğrencinin 86'si erkek, 79'si kızdır.

Ölçme Aracı

Öğrencilerin tamamına aynı dönemde Sınav Kaygısı Ölçeği (Baltaş, 2007) uygulanmıştır. Toplam 50 maddeden oluşan ölçeğe öğrenciler, doğru ve yanlış şeklinde cevaplar vermişlerdir. Her doğru işarete öğrenciler 1 puan almaktadırlar. Ölçeğin 7 alt ölçeği bulunmaktadır. Bunlar;

1. **Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler:** 3, 14, 17, 25, 32, 41, 46, 47. maddeler
2. **Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler:** 2, 9, 16, 24, 31, 38, 40. maddeler
3. **Gelecekle ilgili endişeler:** 1, 8, 15, 23, 30, 49. maddeler
4. **Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler:** 6, 11, 18, 26, 33, 42. maddeler
5. **Bedensel tepkiler:** 5, 12, 19, 27, 34, 39, 43. maddeler
6. **Zihinsel tepkiler:** 4, 13, 20, 21, 28, 35, 36, 37, 48, 50. maddeler
7. **Genel sınav kaygısı:** 7, 10, 22, 29, 44, 45. maddelerdir.

Madde sayısına göre her alt grubun belli bir sınırı vardır. Bu sınırın üzerinde puan alan öğrencinin o alanla ilgili kaygısı olduğu ortaya çıkmaktadır. Alt ölçeklerin araştırmacı tarafından hesaplanan Cronbach alpha değerleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Sınav Kaygısı Ölçeğinin Alt Testlerinin Ortalamaları ve Cronbach α katsayıları

Alt Ölçekler	Madde Sayısı	α	X	ss
Başkalarının görüşü	8	.74	4,88	1,75
Kendi görüşü	7	.73	4,21	1,49
Gelecekle ilgili endişeler	6	.75	3,95	1,34
Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6	.73	3,66	1,52
Bedensel tepkiler	7	.74	4,02	1,55
Zihinsel tepkiler	10	.75	5,42	1,95
Genel sınav kaygısı	6	.74	3,83	1,31
Sınav kaygısı toplam puanı	50	.80	29,98	7,43

BULGULAR

Bu bölümde uygulamadan elde edilen veriler sunulmuştur. İlk aşamada sınıflar bakımından sınav kaygı düzeyleri, ikinci aşamada ise cinsiyet açısından sınav kaygı düzeyleri incelenmiştir.

Tablo 2. 6. ve 7. Sınıflar Arasındaki t testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Sınıflar	N	X	S	sd	t	p
Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,87	1,334	102	2,612	.009*
	7. Sınıf	49	4,71	1,871			
Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,04	1,401	102	5,492	.000*
	7. Sınıf	49	4,53	1,371			
Gelecekle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,27	1,353	102	1,336	.185
	7. Sınıf	49	3,61	1,239			
Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6. Sınıf	55	2,60	1,559	102	3,992	.000*
	7. Sınıf	49	3,76	1,392			
Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	102	1,347	.181
	7. Sınıf	49	3,65	1,575			
Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	102	2,997	.003*
	7. Sınıf	49	5,41	1,802			
Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	102	1,783	.083
	7. Sınıf	49	3,57	1,307			

(*p<0,05)

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin “Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”, “Kendinizi nasıl gördüğümüzle ilgili endişeler”, “Yeterince

hazırlanmamakla ilgili endişeler” ve *“Zihinsel tepkiler”* alt ölçeklerinin t testi sonuçlarına göre iki grup arasında .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Sınav kaygısının bu dört alt ölçeğine göre 7. sınıfların ortalama puanları 6. sınıfların ortalama puanlarına göre anlamlı düzeyde fazladır.

Tablo 3. 6. ve 8. Sınıflar Arasındaki t testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Sınıflar	N	X	S	sd	t	p																																																																				
Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,87	1,334	114	8,186	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,93	1,377				Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,04	1,401	114	9,042	.000*	8. Sınıf	61	5,02	,866	Gelecekle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,27	1,353	114	7,335	.000*	8. Sınıf	61	4,84	,860	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6. Sınıf	55	2,60	1,559	114	8,165	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	114	7,591	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*
Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,04	1,401	114	9,042	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,02	,866				Gelecekle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,27	1,353	114	7,335	.000*	8. Sınıf	61	4,84	,860	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6. Sınıf	55	2,60	1,559	114	8,165	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	114	7,591	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811								
Gelecekle ilgili endişeler	6. Sınıf	55	3,27	1,353	114	7,335	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,84	,860				Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6. Sınıf	55	2,60	1,559	114	8,165	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	114	7,591	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																				
Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	6. Sınıf	55	2,60	1,559	114	8,165	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,54	,867				Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	114	7,591	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																
Bedensel tepkiler	6. Sınıf	55	3,24	1,575	114	7,591	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,03	,816				Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																												
Zihinsel tepkiler	6. Sınıf	55	4,40	1,606	114	5,961	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	6,34	1,905				Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																																								
Genel sınav kaygısı	6. Sınıf	55	3,13	1,277	114	7,682	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,67	,811																																																																							

(* $p < 0,05$)

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin *“Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”*, *“Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler”*, *“Gelecekle ilgili endişeler”*, *“Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler”* *“Bedensel tepkiler”*, *“Zihinsel tepkiler”* ve *“Genel sınav kaygısı”* alt ölçeklerinin t testi sonuçlarına göre iki grup arasında .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Sınav kaygısının bu yedi alt ölçeğine göre 8. sınıfların ortalama puanları 6. sınıfların ortalama puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. 6. sınıftan 7. sınıfa geçişte artan kaygı düzeyleri son sınıfta daha da yükselmiştir.

Tablo 4. 7. ve 8. Sınıflar Arasındaki t testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Sınıflar	N	X	S	Sd	t	p																																																																				
Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler	7. Sınıf	49	4,71	1,871	108	3,811	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,93	1,377				Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	7. Sınıf	49	4,53	1,371	108	2,159	.034*	8. Sınıf	61	5,02	,866	Gelecekle ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,61	1,239	108	5,873	.000*	8. Sınıf	61	4,84	,860	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,76	1,392	108	3,450	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	7. Sınıf	49	3,65	1,575	108	5,561	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*
Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	7. Sınıf	49	4,53	1,371	108	2,159	.034*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,02	,866				Gelecekle ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,61	1,239	108	5,873	.000*	8. Sınıf	61	4,84	,860	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,76	1,392	108	3,450	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	7. Sınıf	49	3,65	1,575	108	5,561	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811								
Gelecekle ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,61	1,239	108	5,873	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,84	,860				Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,76	1,392	108	3,450	.000*	8. Sınıf	61	4,54	,867	Bedensel tepkiler	7. Sınıf	49	3,65	1,575	108	5,561	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																				
Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	7. Sınıf	49	3,76	1,392	108	3,450	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,54	,867				Bedensel tepkiler	7. Sınıf	49	3,65	1,575	108	5,561	.000*	8. Sınıf	61	5,03	,816	Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																
Bedensel tepkiler	7. Sınıf	49	3,65	1,575	108	5,561	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	5,03	,816				Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*	8. Sınıf	61	6,34	1,905	Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																												
Zihinsel tepkiler	7. Sınıf	49	5,41	1,802	108	2,640	.010*																																																																				
	8. Sınıf	61	6,34	1,905				Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*	8. Sınıf	61	4,67	,811																																																								
Genel sınav kaygısı	7. Sınıf	49	3,57	1,307	108	5,152	.000*																																																																				
	8. Sınıf	61	4,67	,811																																																																							

(*p< 0,05)

Tablo 4 incelendiğinde; öğrencilerin “Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”, “Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler”, “Gelecekle ilgili endişeler”, “Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler” “Bedensel tepkiler”, “Zihinsel tepkiler” ve “Genel sınav kaygısı” alt ölçeklerinin t testi sonuçlarına göre iki grup arasında .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p< 0,05). Sınav kaygısının bu yedi alt ölçeğine göre 8. sınıfların ortalama puanları 7. sınıfların ortalama puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin sınıfları artıçça sınav kaygı ortalama puanları daha da yükselmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde; öğrencilerin sınav kaygısının ilgili alt ölçeklerin t testi sonuçlarına göre cinsiyet açısından .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p> 0,05). Sınav kaygısının özellikle 7. Sınıftan itibaren artışı hem erkeklerde hem de kızlarda aynı oranda olmaktadır.

Tablo 5. Cinsiyet Bakımından t testi Sonuçları

Alt Ölçekler	Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p																																																																				
Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler	Erkek	86	4,81	1,759	163	,542	.589																																																																				
	Kız	79	4,96	1,750				Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	Erkek	86	4,22	1,305	163	,079	.937	Kız	79	4,20	1,667	Gelecekle ilgili endişeler	Erkek	86	4,09	1,271	163	1417	.158	Kız	79	3,80	1,409	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	Erkek	86	3,67	1,499	163	,121	.904	Kız	79	3,65	1,553	Bedensel tepkiler	Erkek	86	3,99	1,538	163	,309	.758	Kız	79	4,06	1,580	Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265	Kız	79	5,59	1,925	Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944
Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler	Erkek	86	4,22	1,305	163	,079	.937																																																																				
	Kız	79	4,20	1,667				Gelecekle ilgili endişeler	Erkek	86	4,09	1,271	163	1417	.158	Kız	79	3,80	1,409	Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	Erkek	86	3,67	1,499	163	,121	.904	Kız	79	3,65	1,553	Bedensel tepkiler	Erkek	86	3,99	1,538	163	,309	.758	Kız	79	4,06	1,580	Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265	Kız	79	5,59	1,925	Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944	Kız	79	3,82	1,318								
Gelecekle ilgili endişeler	Erkek	86	4,09	1,271	163	1417	.158																																																																				
	Kız	79	3,80	1,409				Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	Erkek	86	3,67	1,499	163	,121	.904	Kız	79	3,65	1,553	Bedensel tepkiler	Erkek	86	3,99	1,538	163	,309	.758	Kız	79	4,06	1,580	Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265	Kız	79	5,59	1,925	Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944	Kız	79	3,82	1,318																				
Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler	Erkek	86	3,67	1,499	163	,121	.904																																																																				
	Kız	79	3,65	1,553				Bedensel tepkiler	Erkek	86	3,99	1,538	163	,309	.758	Kız	79	4,06	1,580	Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265	Kız	79	5,59	1,925	Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944	Kız	79	3,82	1,318																																
Bedensel tepkiler	Erkek	86	3,99	1,538	163	,309	.758																																																																				
	Kız	79	4,06	1,580				Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265	Kız	79	5,59	1,925	Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944	Kız	79	3,82	1,318																																												
Zihinsel tepkiler	Erkek	86	5,26	1,966	163	1,118	.265																																																																				
	Kız	79	5,59	1,925				Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944	Kız	79	3,82	1,318																																																								
Genel sınav kaygısı	Erkek	86	3,84	1,318	163	,070	.944																																																																				
	Kız	79	3,82	1,318																																																																							

Tablo 6'da sınıflara göre kaygı düzeyleri dağılımları verilmiştir. Veriler gösteriyor ki 6. sınıfta düşük olan *yüksek kaygı düzeyinin* özellikle 7. sınıfta arttığı ve bu düzeyin 8. sınıfta devam ettiği görülmektedir.

Tablo 6. Sınıflara Göre Kaygı Düzeyleri Dağılımı

Sınıflar	Düşük kaygı (%)	Orta kaygı (%)	Yüksek kaygı (%)
6	10,91	69,09	20
7	6,12	51,02	42,86
8	6,55	62,30	31,15

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sınav kaygısı öğrencilerin başarısını etkilemektedir (Carrier ve ark., 1984; Dawson, 2001; Enright ve arkadaşları, 2000; Hunsley, 1985; Mwamwenda, 1994). Tablo 2 incelendiğinde 6. ve 7. sınıfların kaygı düzeylerinin birbirlerinden farklılık gösterdiği görülmektedir. “Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”, “Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler”, “Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler” ve “Zihinsel tepkiler” alt ölçeklerinde sınıflar arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu dört alt ölçekte de 7. sınıfların kaygı puanları 6. sınıflara göre yüksek çıkmıştır. Ayrıca “Gelecekle ilgili endişeler”, “Bedensel Tepkiler” ve “Genel sınav kaygısı” alt ölçeklerinin 7. sınıf ortalamaları 6. sınıf ortalamalarından daha yüksektir. Fakat bu fark anlamlı düzeye ulaşmamıştır.

Tablo 3 incelendiğinde 6. ve 8. sınıfların kaygı düzeylerinin birbirlerinden farklılık gösterdiği görülmektedir. “Başkalarının sizi nasıl gördüğü ile ilgili endişeler”, “Kendinizi nasıl gördüğünüzle ilgili endişeler”, “Gelecekle ilgili endişeler”, “Yeterince hazırlanmamakla ilgili endişeler”, “Bedensel tepkiler”, “Zihinsel tepkiler” ve “Genel sınav kaygısı” alt ölçeklerinde sınıflar arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu yedi alt ölçekte de 8. sınıfların kaygı puanları 6. sınıflara göre yüksek olmuştur. 6. sınıf ile 7. sınıf arasındaki kaygı farkı, 6. ve 8. sınıf arasında artarak devam etmiştir.

Tablo 4’e bakıldığında tüm alt ölçeklerde 7. ve 8. sınıflar arasında kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark görülmektedir. 6. sınıftan 7. sınıfa geçişte kaygı puanlarındaki artış, 7. sınıftan 8. sınıfa geçişte de devam ederek anlamlı düzeye ulaşmıştır.

Sınav kaygısında etkili olabileceği düşünülen bir diğer değişken ise cinsiyet faktörüdür. Araştırmada cinsiyetler açısından anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Sınıflar artıçça sınav kaygısı da genel olarak artmakta cinsiyet açısından bir farklılık oluşturmamaktadır.

Benzer bir sonuç Küçük’ün (2010) yaptığı çalışmada ortaya çıkmıştır. Çalışmada müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve sınav kaygısı puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark olmadığını bulmuştur. Araştırmadan farklı olarak Genç ve diğerlerinin (1999) yaptığı çalışmada öğrenci seçme sınavına girecek öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri incelenmiş ve kızların kaygı düzeyinin erkeklere oranla anlamlı düzeyde fazla olduğunu bulmuşlardır. Kapıkıran ise (2002) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin sınav kaygılarının bazı psiko-sosyal değişkenlerle ilişkisini incelemiş ve kız öğrencilerin daha yüksek sınav kaygısına sahip olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Alyaprak (2006) yaptığı çalışmada üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörleri incelemiştir. Cinsiyet açısından incelediği verilerde kızların erkeklere oranla daha fazla sınav kaygısına sahip olduklarını bulmuştur. Bu çalışmaların sonuçlarından farklı olarak Chen ve arkadaşları (2009) üniversite öğrencilerinden erkeklerin daha fazla kaygıya

sahip olduklarını ve bununla mücadele için çok fazla enerji harcamadıklarını belirtmişlerdir.

Özellikle öğrencilerin 6. sınıftan itibaren yoğun bir rekabet temposuna girdikleri düşünüldüğünde öğrencilerin 7. sınıftan itibaren sınav kaygılarının artış göstermesi beklenen bir sonuçtur. Milli Eğitim Bakanlığının 6., 7. ve 8. sınıflarda yaptığı merkezi sınavların öğrencilerin kaygı düzeylerinde artışa sebep olduğu görülmektedir. Bu araştırmada 6. sınıfta bu sınava girmemiş öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri düşük çıkmıştır.

Günümüzde öğrenciler başarı elde etmek için çok yoğun çaba sarf etmektedirler. Başarıya ulaşmak için çalışırken sınav kaygısı gibi etmenler yüzünden hedeflerine ulaşmada zorluk yaşamaktadırlar. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin üst sınıflara geçtikçe sınav kaygılarının arttığı ortaya çıkmaktadır. Cinsiyet farklılığı olmadan kaygı düzeylerini arttırdığı görülmektedir.

Araştırmada elde edilen veriler çerçevesinde öğrencilerin öğrenme süreçlerinin düzenlenip uygun hale getirilmesi, başarıyı elde etmelerine destek olunması önerilebilir. Öğrenme süreçlerinin uygun hale getirilmesinden sonra değerlendirme basamağının da başarıyı olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde yapılması gerekmektedir. Alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımları benimsenerek öğrencinin süreç içinde değerlendirilmesi önemlidir. Bahçeci (2009) çalışmasında portfolyo değerlendirmenin öğrencilerin sınav kaygısı üzerine olumlu etkisi olduğunu belirtmiştir. Bunun tam tersi olarak İzgi ve Gücüm (2012) ise tamamlayıcı değerlendirme yaklaşımlarından portfolyo kullanımının öğrencilerin sınav kaygıları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını belirtmişlerdir. Sınav kaygısını azaltabilecek çalışmaların yapılması bu problemin çözümü için önemlidir.

Öğrencilerin mevcut sistem gereği sınava hazırlanıp birbirleri ile yarıştıklarından dolayı başarıları düşmektedir. Sınav kaygısı, stres ve zamanlarını iyi organize edememelerinden dolayı sınav süreçleri zorlu geçmektedir. Çalışmada elde edilen verilere dikkatli bakılırsa ortaöğretime giriş yılı yaklaştıkça sınav kaygısı artmaktadır.

Bu durumu yaşayan öğrenciler tespit edilmelidir. Tespit edilen öğrenciler için okul rehberlik servisi yoksa il/ilçe rehberlik merkezi ile iletişime geçilmelidir. Sınav kaygısını artıran etkenler belirlenip uzmanlardan destek alınmalıdır. Öğrencilere sınavın hayatın bir parçası olduğu benimsetilmelidir. Ayrıca öğrencilerin sınava hazırlanırken kendilerine uygun sınav stratejileri geliştirmelerine yardımcı olunmalıdır.

KAYNAKLAR

ALYAPRAK, İ. (2006). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Kaygısını Etkileyen Faktörlerin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

BAHÇECİ, D. (2009). Portfolyo Değerlendirmenin Sınav Kaygısı, Çalışma Davranışı ve Tutum Üzerine Etkisi, Ahi Evran Üniversitesi *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 10 (1)*, 169-182.

BALTAŞ, A. (2007). *Stres Altında Ezilmeden Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı*. Remzi Kitabevi, 17. Basım. İstanbul.

CARRIER, C. , HIGSON, V., KLIMOSKI, V. and PETERSON, E. (1984). The Effects of Facilitative and Debilitative Achievement Anxiety on Note-Taking. *Journal of Educational Research*, 77 (3), 133-138.

CHAPIN, T.J. (1989). The Relationship of Trait Anxiety and Academic Performance to Achievement Anxiety Student at Risk. *Journal of College Student Development*, 30, 229-236.

CHEN, H., WONG, Y., RAN, M. and GILSON, C. (2009). Stress among Shanghai University Students: The Need for Social Work Support. *Journal of Social Work*, 9, 323-344.

DAWSON, R.H., (2001). Effects of Test Anxiety and Evaluate Threat on Students Achievement and Motivation, *Journal of Educational Research*, 94(5), 284-290.

ENRIGHT, M., BALDO, T.D. and WYKES, S.D. (2000). The Efficacy of Eye Movement Desensitization and Reprocessing Therapy Technique in Teh Treatment of Test Anxiety of College Students. *Journal of College Counseling*. V:3(1), 36-49.

GEEN, R.G. (1985). Test Anxiety and Visual Vigilance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(4), 963-970.

GENÇ, M., KARLIDAĞ, R., EĞRİ, M., GÜNEŞ, G., KUNÇER, M.A., PEHLİVAN, E., ÖZCAN, E. ve ÜNAL, S. (1999). Öğrenci Seçme Sınavına Girecek Öğrencilerin Sınav Kaygısı Düzeyleri, *Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi*, 6(1), 38-41.

HUNSLEY, J. (1985). Test Anxiety, Academic Performance and Cognitive Appraisals. *Journal of Educational Psychology*, 77, 6, 678-682.

İZGİ, Ü. ve GÜCÜM, B. (2012). Fen Eğitiminde Portfolyo Değerlendirme Kullanımının Sınav Kaygısı ve Öğrenmenin Kalıcılığı Üzerine Etkisi, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 37(164), 71-80.

KAPIKIRAN, Ş. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısının Bazı Psiko-Sosyal Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11,(1) 34-43.

KÜÇÜK, D.P. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınav Kaygısı, Benlik Saygısı ve Çalgı Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2 (3), 37-50.

MWAMWENDA, T.S. (1994). Gender Differences in Scores on Test Anxiety Academic Achievement Among South African University Graduate Students. *South African Journal of Psychology*, 24(4), 228-231.

ROCKLIN, T. and THOMPSON, J.M. (1985). Interactive Effects of Test Anxiety, Test Difficulty and Feedback. *Journal of Educational Psychology*, 77, (3), 368-372.

SAFREN, S.A., GONZALES., R.E., HORNER, K.J., LEUNG, A.V., HEIMBERG, R.G. and JUSTER H.R. (2000). Anxiety in Ethnic, *Minority Youth Behavior Modification*, (24), 2, 147-183.

SENEMOĞLU, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Gazi Kitabevi: 10. Baskı; Ankara.

ŞAHİN, H., GÜNAY, T. ve BATI, H. (2006). İzmir İli Bornova İlçesi Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Üniversiteye Giriş Sınavı Kaygısı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Cilt 15(6)*, 107-113.